UU

00.1007

het flevoparkbad

©Archief.Amsterdam KLAC03963000005

1

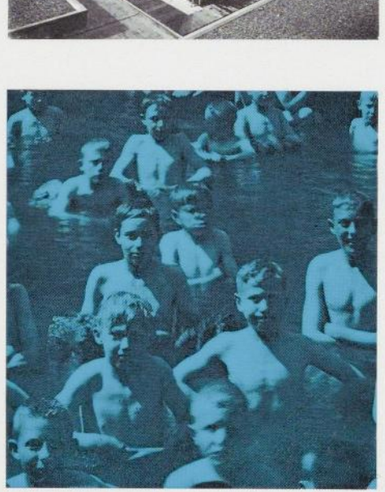

2

3

1 De Mirandabad - het diepe bassin
2 jongens in drijvend zwembad
3 drijvend zwembad voor vrouwen
4 zwembad in 1917

4

het zwemmen in de loop der geschiedenis

Indien de Atheners zo'n kleine 2500 jaar geleden niet hadden kunnen zwemmen, zouden zij nooit in staat geweest zijn zich, na het vergaan van hun vloot tijdens de zeeslag bij Salamis in 480 voor Christus, te redden. Hun tegenstanders, de Perzen, die de zwemkunst niet machtig waren, kwamen voor het grootste deel door verdrinking om het leven, waardoor de Atheners ten slotte een bijna verloren strijd in een overwinning konden omzetten.
Wij kunnen ons moeilijk voorstellen wat de gevolgen voor de loop der geschiedenis zouden zijn geweest, indien de zwemkunst niet in zo hoog aanzien had gestaan bij de oude Grieken, die dit zelfs in het spreekwoord 'hij kan zwemmen noch lezen' – waarmee iemand werd bedoeld die nergens voor deugde – tot uitdrukking brachten.
Heeft dus het zwemmen invloed gehad op de loop der geschiedenis, omgekeerd heeft de geschiedenis het zwemmen beïnvloed. Zo zien wij in de Middeleeuwen, onder invloed van kerkelijke autoriteiten, het zwemmen meer en meer als onzedelijk naar de achtergrond gedrongen worden.

©Archief.Amsterdam KLAC03963000007

1

2

Het is dan ook niet verwonderlijk, dat in 1648 de vroedschap van Amsterdam de volgende keur uitgaf:
'Alsoo myne Heeren van den Gerechte bemercken de oneerbaerheyd die voortyds deeser Steede ende hare vryheijd gebeurt is / ende noch dagelix gebeurt in 't baden / Soo is 't, dat daeromme myne Heeren van den Gerechte verbieden eenen igelicken 't sij jonck ofte oud / te baden binnen dezer Stede ofte hare vryheyd op pene van tien Carolus gulden'.
Enkele eeuwen lang is op deze wijze het zwemmen bemoeilijkt.
Onder invloed van de Napoleontische oorlogen kwam er in het begin van de negentiende eeuw echter weer meer belangstelling voor de zwemkunst en begon men van militaire zijde het zwemmen door soldaten te propageren; ook bij het gewone publiek nam daarna de belangstelling voor de zwemsport weer toe, zodat er langzamerhand aan zwembaden behoefte ontstond.

Door deze ontwikkeling ontstonden in de loop van de negentiende eeuw ook

3

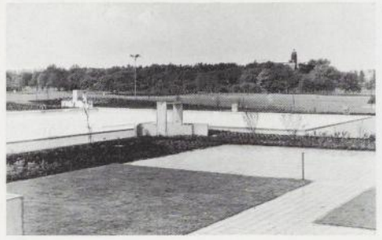

4

1 het Schinkelbad na de verbouwing
2 drijvend zwembad mannen
3 het Flevoparkbad bij Schellingwouderbrug
4 het Flevoparkbad
5 Brediusbad

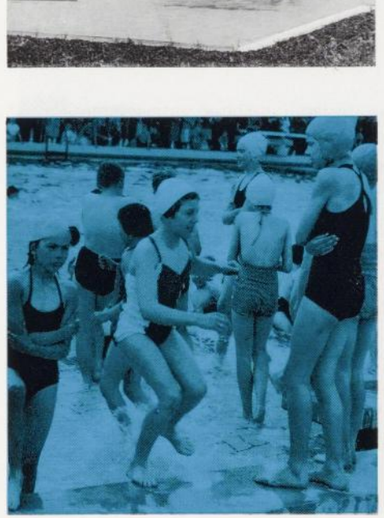

5

in Amsterdam een aantal zwembaden, waarvan de belangrijkste was de 'Zwemschool van Plönius' aan het Westerdok, dat in 1846 geopend werd. In die tijd was dit een gebeurtenis van belang; de bekende dichter mr. Jacob van Lennep wijdde hieraan enkele uitvoerige gedichten, terwijl de componist Van Bree speciale muziek voor de feestelijke opening componeerde.
Na nog enkele andere, na korte tijd mislukte pogingen van particulieren volgde in 1878 het eerste gemeentelijke zwembad aan de Westerdoksdijk, in 1881 gevolgd door het tweede gemeentebad aan de Dijksgracht. Deze zweminrichtingen waren uitsluitend toegankelijk voor mannen. In 1882 werd het particuliere zwembad Van Heemstede Obelt aan de De Ruijterkade geopend.
Hierna ging het sneller met de stichting van zwembaden door de gemeente; kort na elkaar kwamen tot stand een zwembad voor mannen in het Nieuwe Diep (1901), een voor vrouwen in de Dijksgracht (1908), een voor vrouwen in het Nieuwe Diep (1917), een voor mannen en vrouwen in de Schinkel (1918), een

©Archief.Amsterdam KLAC03963000008

1

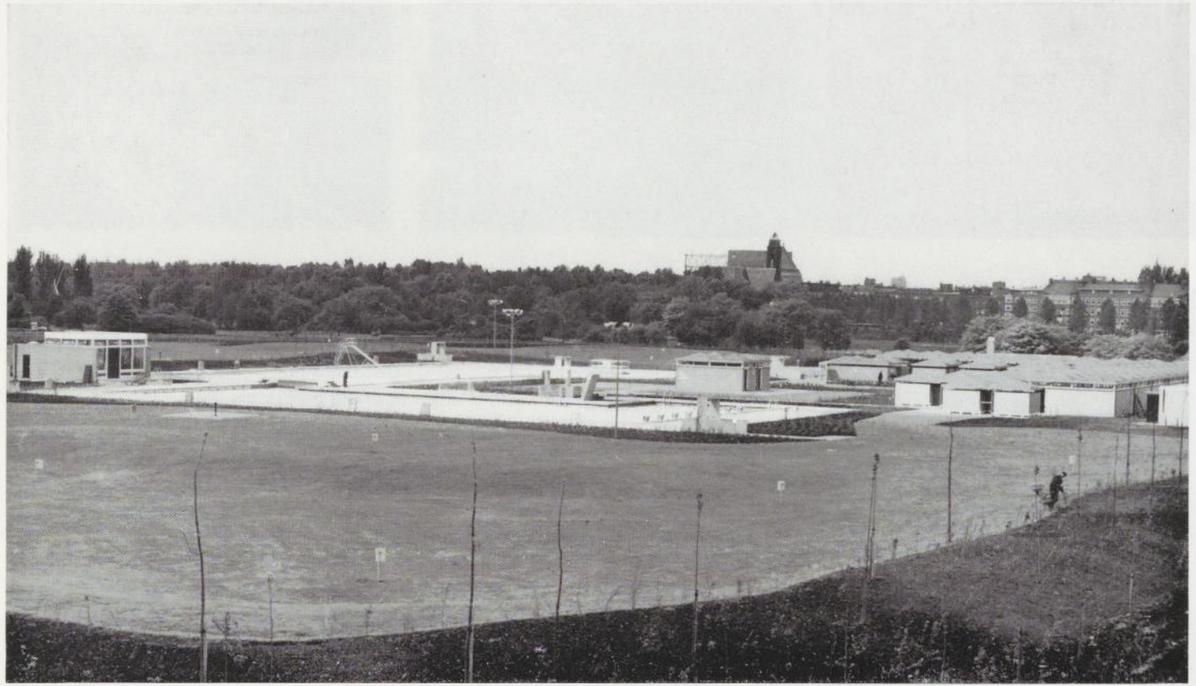

2

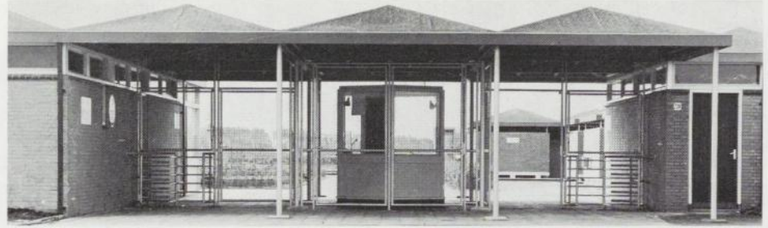

3

1 het Flevoparkbad
2 kassa
3 ingangspartij

drijvend bad voor mannen in het IJ (1919) in 1920 gevolgd door een drijvend bad voor vrouwen eveneens in het IJ.
Al deze zwembaden zijn intussen verdwenen en successievelijk vervangen door het De Mirandabad in 1932, het Floraparkbad in 1937, het Jan van Galenbad in 1941, het Brediusbad in 1957 en het Strandbad Sloterplas eveneens in 1957. Het zwembad in het Nieuwe Diep heeft het nog het langste van de oude inrichtingen uitgehouden. Nadat reeds eerder een deel wegens bouwvalligheid buiten gebruik was gesteld, werd dit bad in 1962 echter geheel gesloten en gesloopt. Sindsdien moesten de 180.000 inwoners van Oost het zonder zwemgelegenheid stellen.

het Flevoparkbad

Reeds lang waren plannen in voorbereiding voor de bouw van een nieuw bad in het Flevopark. Velerlei moeilijkheden – o.a. met de financiën en de grondverwerving – moesten overwonnen worden voor op 25 november 1964 de eerste paal geslagen kon worden. Na een bouwtijd van ruim twee jaar is het

©Archief.Amsterdam KLAC03963000009

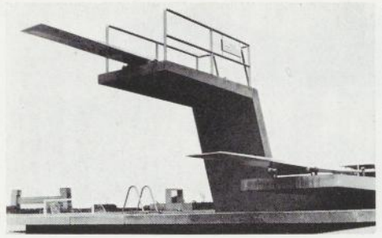

1

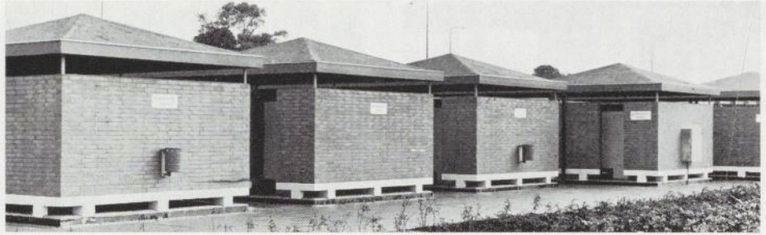

2

3

4

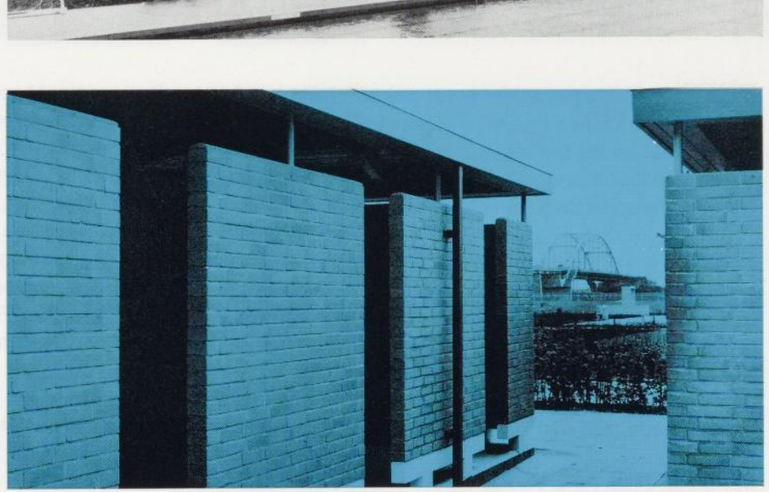

5

1 hoge en lage springplank
2 kleedaccommodatie
3 glijbaan in ondiepe bassin
4 het diepe bassin met daarachter de cabines
5 doorkijk naar Schellingwouderbrug

bad thans gereed en de kring van openluchtbaden rond Amsterdam (Floraparkbad in Noord; Brediusbad in Oud-West; Jan van Galenbad in West; Strandbad in Nieuw-West; De Mirandabad in Zuid en Flevoparkbad in Oost) weer gesloten.

situering

Het zwembadterrein ter grootte van ruim 3 ha grenst aan de zuidoostelijke zijde aan het watersportcentrum Het Nieuwe Diep, waardoor men van het zwembadterrein af een aardig gezicht heeft op de zeilbootjes die zich op het meer bevinden.
Ten zuidwesten sluit de beplanting van het Flevopark op harmonische wijze aan bij die van het zwembad.
Aan de westzijde ligt het terrein van de voormalige Israëlitische begraafplaats, dat t.z.t. door een park zal worden vervangen, terwijl ten slotte de noordzijde wordt begrensd door de oprit naar de Schellingwouderbrug.
De oorspronkelijk beschikbare terreinoppervlakte was niet groot genoeg om aan

©Archief.Amsterdam KLAC03963000010

1

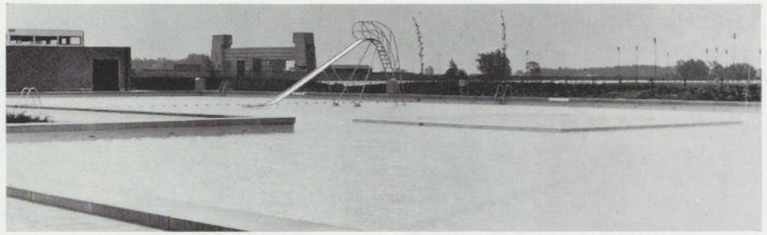
2

1 verbodsbord
2 ondiepe bassin met glijbaan
3 kleuterbassin
4 publieke telefooncel
5 springkuil (3.50 m)
6 wedstrijdbanen

de eisen van een modern openluchtrecreatiebad voor een stadsdeel van 180.000 inwoners te voldoen. Door aanplemping van een strook van het Nieuwe Diep werd de nodige uitbreiding verkregen.
Het gehele terrein werd 0,60 tot 1,00 m opgehoogd, waarbij tevens een terreinaccidentering werd aangebracht, waardoor niet alleen een fraai aanzicht werd verkregen, doch tevens hellingen ontstonden voor zonnebaders, welke een zekere mate van beschutting geven tegen wind.
Door een doelmatige beplanting met bomen en heesters en door aanleg van een grote siertuin nabij de ingang, zal het Flevoparkbad na het uitgroeien van de beplanting, een fraai voorbeeld zijn van moderne groenaankleding van een zwembad.

de accommodatie

De dienstgebouwen zijn links en rechts van de ingang gesitueerd, zodanig dat een duidelijke scheiding van kleed- en garderobeaccommodaties voor dames en voor heren is ontstaan.

3

4

5

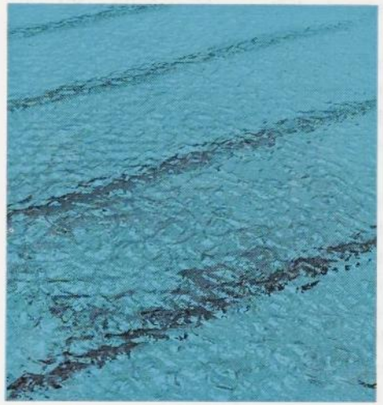
6

De bassins zijn ongeveer in het midden van het terrein gelegen, zodat zij aan alle zijden omgeven zijn door zonne- en speelweiden. De afmetingen van het diepe bassin zijn aangepast aan de internationale eisen; het bassin heeft een lengte van 50 m en een breedte van 21 m, zodat naast elkaar 8 wedstrijdbanen zijn uit te zetten, t.w. 6 binnenbanen elk van 2,50 m en 2 buitenbanen elk met een breedte van 3 m.
Bij een diepteverloop van 1,20 m tot 2,00 m ontstaat over een lengte van 31 m een bassingedeelte waarvan de minimumdiepte 1,80 m is, zodat bij genoemde bassinbreedte van 21 m, tevens wordt voldaan aan de eisen, gesteld voor polowedstrijden op internationaal niveau.
De aangebouwde springkuil van 9 × 12 m² met een diepte van 3,50 m heeft een springstellage voor 1 m en 3 m planken.
In de kopwanden en de startblokken zijn voorzieningen getroffen voor aantikborden met elektronische tijdmeting.
Het ondiepe-halfdiepe bassin heeft bij een lengte van 64 m en een breedte van

©Archief.Amsterdam KLAC03963000011

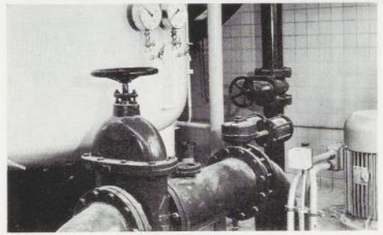

1

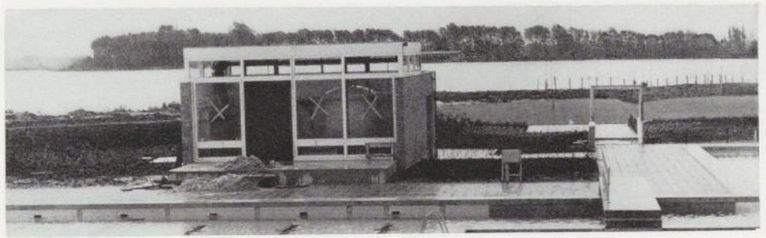

2

3

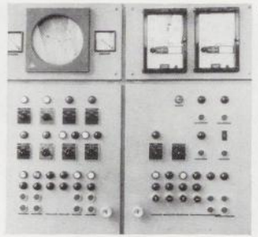

4

1 waterzuiverings-installatie
2 filtergebouw
3 kieselgoermengapparaat
4 controle- en schakelpaneel

24 m, met een ondiepe uitbouw, een wateroppervlakte van bijna 1800 m². Inclusief de speelvijver bedraagt de totale wateroppervlakte van alle bassins 3100 m² en de totale waterinhoud 3315 m³.
Het kleuterbad, dat enigszins terzijde is gesitueerd, zal met het aansluitend tegelplateau met banken en de omringende beplanting een rustig hoekje vormen waar moeders met kleine kinderen ongestoord kunnen vertoeven.

de waterzuivering

Voor de waterzuivering is kieselgoerfiltratie toegepast. De gehele installatie is opgesteld in een betrekkelijk klein filtergebouw met aan een zijde glas, zodat het publiek zich een indruk kan vormen van de gebruikte apparatuur, die volautomatisch wordt bediend. Het openen en/of sluiten van de diverse afsluiters en kleppen t.b.v. het schoonspoelen en regenereren – d.i. het van een nieuwe laag kieselgoer voorzien van de filterplaten – voor een volgende filtercyclus, geschiedt langs elektropneumatische weg. De filterketel en de filterelementen zijn van roestvrij staal. De beide circulatiepompen hebben te zamen een opbrengst van gemiddeld 450 m³ water per uur.

circulatiesysteem

Voor de bassins wordt een parallelcirculatiesysteem toegepast, waarbij de rondpomptijden, respectievelijk de hoeveelheden toegevoerd filtraat per uur voor elk bassin verschillen.
Voor het diepe bassin bedraagt de rondpomptijd ca. 8,5 uur, voor het ondiepe bassin ca. 5,25 uur; het kleuterbassin wordt elk uur volledig ververst.
Het toegepaste recirculatiesysteem wijkt af van de vrij algemeen gebruikelijke methode en wel in die zin, dat al het filtraat via gecalibreerde speciale uitstroomopeningen in de bodems wordt toegevoegd, zowel in het diepe – als in het ondiepe bassin.
In het diepe bassin wordt het water afgevoerd via twee overloopgoten aan de lange zijden van het bassin, terwijl in het ondiepe bassin het water via spleetopeningen op gelijk niveau met de waterspiegel en evenveel ronde openingen onder de waterspiegel wordt afgevoerd.

©Archief.Amsterdam KLAC03963000012

1 waadgoot met douche
2 startblokken en polodoel
3 dakconstructie
4 douche
5 omroepinstallatie
6 garderobe

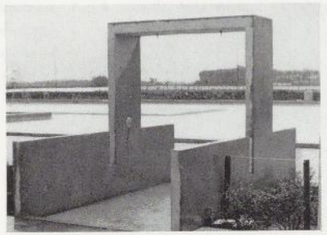
1

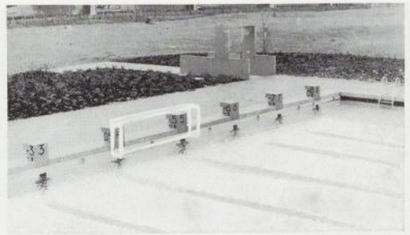
2

Deze wijze van recirculeren heeft o.m. tot gevolg dat de waterspiegel onder alle omstandigheden altijd even hoog blijft.

kleedaccommodatie en sanitair

In de twee, voor dames en heren gescheiden garderobes kunnen te zamen 3000 stellen kleding worden bewaard.
Het aantal wisselcabines, in afzonderlijke blokken van 12 eenheden opgesteld, bedraagt voor beide afdelingen te zamen 72; daarnaast zijn er voor jeugdige bezoekers nog een achttal gemeenschappelijke kleedgelegenheden à 15 personen beschikbaar. Toiletten en douches zijn op een logische wijze in het geheel opgenomen.
Aan weerszijden van de centraal opgestelde dubbele kassa bevinden zich de personeelsverblijven e.d. Vanuit het verblijf van de chef-zwemmeester heeft men een ruim overzicht over het geheel.
De bassins en perrons worden door brede beplantingsstroken van sierheesters e.d. omsloten en kunnen van de aanliggende zonneweiden slechts worden

3

4

5

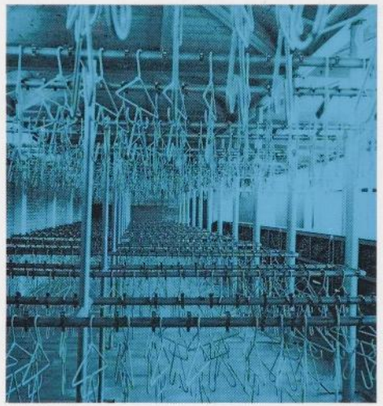
6

bereikt via een zevental grote tegelplateaus met waadgoten waarin douches zijn opgenomen.
De terreinomgrenzing wordt gevormd door een siergracht en gedeeltelijk door een hekwerk.
Door meerdere onderbrekingen in de beplantingsstrook houden de bezoekers een fraai uitzicht op de omgeving, met name op het open water van het Nieuwe Diep en op het Flevopark.
Het gehele terrein wordt ten slotte nog gecompleteerd door een ruime autoparkeerplaats en een grote openbare stalling voor fietsen en bromfietsen.
Een dienstwoning voor de chef van de inrichting is op het terrein nabij de ingang aanwezig.

Samenvattend kan gezegd worden dat niet alleen Amsterdam-Oost, doch geheel Amsterdam verrijkt is met een openluchtrecreatiebad, dat de toets der kritiek, zowel wat betreft de inrichting als de aanleg, met glans kan doorstaan.

©Archief.Amsterdam KLAC03963000013